

TÜRKİYE V. DİNÎ YAYINLAR KONGRESİ

Kadın Konulu Dini Yayınlar

02-04 Aralık 2011 - ANKARA

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARINDA KADIN

Dr. Yüksel SALMAN
Dini Yayınlar Genel Müdürü

GİRİŞ

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yayınları, Kurumun toplumu din konusunda aydınlatma görevinin temelini oluşturmaktadır. Bu yüzden Başkanlık, kuruluşundan itibaren yayın hizmetlerine özel bir önem vermiştir. Başkanlığın ilk yayını olan Merhum Ahmet Hamdi Akseki'nin "Ahlak Dersleri" adlı eserinin yayım tarihi Başkanlığın kuruluş tarihi olan 1924'tür. Başkanlık daha sonraki dönemlerde, basılı yayınların yanı sıra süreli, sesli ve görüntülü yayınlar hazırlayarak yayın çeşitliliğini artırmış ve yayın hizmetlerini genişletmiştir. Bugün Başkanlığımızın 10 ayrı serideki yayın sayısı 858'e ulaşmıştır. Son yedi yılda 300'ü yeni olmak üzere toplam 550 eserden 40 milyon basılarak okuyucuların istifadesine sunulmuştur. 28 milyon eser de kütüphaneler, okullar, cezaevleri ve Kur'an kursları başta olmak üzere yurt içinde ve yurt dışında ihtiyaç duyulan yerlere ücretsiz olarak dağıtılmıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığı, yayınlarında İslam dininin iki temel kaynağı olan Kur'an ve Sünnete dayalı doğru bilgiyi esas almakta ve müslümanların 14 asırlık dini tecrübesini göz önünde bulundurmaktadır. Başkanlık, yayınlarıyla dinin sahih bilgisini toplumun bütün kesimlerine ulaştırmaya, bilginin dönüştürücü ve inşa edici rolünü dikkate alarak birey ve toplumun manevi dünyasını zenginleştirmeye ve iç huzurunu sağlamaya, toplumsal sorunlara dini açıdan katkı yapmaya, güzel ahlak ve erdem ilkelerine dayalı bir hayatı yaygınlaştırmaya, toplumun birlik, huzur ve dayanışma içerisinde yaşamasına katkı sağlamaya önem vermektedir. Yayın faaliyetlerinde günümüzün dini ihtiyaç ve beklentilerini ve çağdaş yayıncılık ilkelerini göz önünde bulundurmaktadır.

Başkanlık, toplumumuzun yarısını oluşturan kadınları din hizmetinin temel ögesi kabul etmekte, kadınların dini bilgi düzeylerinin artırılmasını, kadına yönelik ayrımcılık ve olumsuz davranışları önlemeyi din hizmetinin ayrılmaz bir parçası olarak görmektedir. Bu kapsamda kadın hakları, töre ve namus cinayetleri, kız çocuklarının eğitimi ve küçük yaşta zorla evlendirilmesi gibi konularda toplumsal duyarlılığı artıracak yayınlar yapmayı, temel ilke ve hedefleri arasında görmektedir.¹

Başkanlığımız bu amaçla, kadın ve aile sorunlarıyla ilgili çalışmalar yürüten çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmakta, hac ve umre ziyareti yapan kadınlardan cezaevi ve sığınma evindeki kadınlara kadar hizmet yelpazesini genişletmektedir. Halkımızın bu alandaki problemlerini tespit etmek ve taleplerini dinleyerek çözüm önerileri sunmak ve gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirmek üzere il ve ilçe müftülükleri bünyesinde Aile ve irşat ve Rehberlik Büroları açılmıştır. Ayrıca 'Kadın ve Aileye Yönelik Çalışmalar' adıyla bu alandaki hizmetlerini kitaplaştırmıştır. Başkanlığımız yeni idari yapılanma çerçevesinde de "Aile ve Dini Rehberlik Daire Başkanlığı" adıyla yeni bir daire başkanlığı ihdas edilmiştir.

2011 yılında kadınlara yönelik irşat faaliyetleri kapsamında konferans, panel, tv-radyo programı, sempozyum, seminer v.b 1740 "Sosyal ve bilimsel Faaliyet" gerçekleştirilmiş ve bu çalışmaların büyük bir kısmı kitaplaştırılmıştır.

26.10.2011 tarihinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında işbirliği protokolü imzalanmış ve bu protokolle; aile yapısının ve değerlerinin korunması ve gelecek nesillere sağlıklı biçimde aktarılması amacıyla ailenin güçlendirilmesi, aileyi ve aile içinde bireyi tehdit eden problemler hakkında toplumun bilgilendirilmesi, koruyucu, önleyici sosyal hizmetlerin etkinliğinin artırılması, aile, kadın, çocuk, genç, yaşlı ve özürli fertlerin bilinçlendirilmesi, sosyal destek sistemlerinin güçlendirilerek problemlerin çözümüne katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda yer alan ortak projeler ve yayın faaliyetleri artırılarak devam edecektir.

Özellikle son yıllarda kadın ve aileye ilişkin din hizmetleri yanında, yayınlarımızda da hissedilir bir artış söz konusudur. Kadın konulu yayınlarımızdan bazıları şunlardır:

A. KADIN KONULU KİTAPLAR

1. Köle Kadın

Hasan Demir tarafından kaleme alınan eser, 1974 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı'nın açtığı roman yarışmasında teşvik ödülü almaya hak kazanmıştır. "Köle Kadın", 1915 yılında Kastamonu'da yaşamış, gönü vatan sevgisi ile dolu tipik bir Anadolu kadınının

1 Hizmetler ve Projeler (2003-2010), Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2010, s. 9.

evlatlarını askere göndermesi ve çevresi ile örnek ilişkileri, sabrı, metaneti ve saygınlığı bir Anadolu kadını kimliği çerçevesinde anlatılmaktadır.

2. İslamiyette Kadın Öğretimi

Prof. Dr. M. Tayyip OKİÇ tarafından yazılan eser, 1978 yılında basılmıştır. Kadının İslam'daki yeri, Hz. Peygamberin kadınlara ders vermesi ve alime sahabiyeleer hadis ve siyer kaynaklarına dayalı olarak ele alınmıştır. Eser, Hz. Peygamber dönemindeki kadın kimliğini, bu gün hâlâ bir sorun alanı olarak karşımızda duran kadınların eğitimini ve bilimsel faaliyetlere aktif olarak katılmasını ve kadının sosyal hayattaki konumu ile ilgili kıymetli bilgileri ele alan ilk müstakil eser olması açısından önem taşımaktadır.

3. Değişen Kadın

Başkanlığımızca "*Dinî konular yanında, çeşitli toplumsal sorunlara kendi görev alanı perspektifinden ışık tutacak kitaplar hazırlamak*" ilkesinden hareketle, 16 konuda "Sorunlarımız ve Sorumluluklarımız" adlı bir kitap serisi yayınlanmış ve bu seri kapsamında, Dr. Hafsa Fidan tarafından hazırlanan 'Değişen Dünyada Kadın' adlı eser okuyucuların istifadesine sunulmuştur. 2008 yılında basılan eserin üçüncü baskısı yapılmıştır.

Söz konusu eserde, "*birey olma yolunda kadın, önyargıların kısılcacında kız çocukları, eş olarak kadın, kadın anne olunca, şiddetin nesnesi ve öznesi olarak kadın, töreler ve çağdaş değerler arasında kadın, eğitim ve kadın, evrensel değerler ve kadın*" başlıkları altında kadının yaşadığı zorluklara işaret edilmekte ve kadının bireysel ve toplumsal hayattaki konumunun güçlendirilmesi, kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın önlenmesi ayet ve hadislerden yola çıkarak, çözüm önerileri eşliğinde ele alınmaktadır.

4. Almanya'da Yaşayan Türk Kadınları

Eserde Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yurt dışı din hizmetleri kapsamında; Almanya'da yaşayan Türk kadınlarının durumları, sorunları, din ve diyanet algıları alan araştırması ile ortaya konmaya çalışılmıştır. Dr. Zekiye Demir tarafından hazırlanan eserde kadınlara yönelik din hizmetleri, iş, evlenme, aile yaşantıları, şiddet, boşanma nedenleri, vatandaşlık ve yaşam memnuniyeti, dini inanç, tutum ve ibadet hayatları ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hizmetlerine bakışları sorgulanmıştır. Sahasında örnek sayılabilecek bu çalışma, ülkemizde kadın sorunlarını tespit etmek amacı ile yapılacak geniş kapsamlı çalışmalara rehberlik edecek niteliktedir.

5. Kadın ve Aile Yazıları

Başkanlığımızın süreli yayınlarında yer alan makalelerden bir seçki yapılarak, "İslam ve kadın, dindarlık, haklar, eşitlik, anne olmak ve günlük hayat" başlıkları altında hazırlanan ve 6 bölümden oluşan derleme niteliğindeki eser, Başkanlığımız yayınlarında kadınlara ilgili güncel konulara temas etmesi ve bu alandaki sorunlara ilişkin yaklaşımı göstermesi

açısından önemlidir. Söz konusu yazılarda İslam'ın kadına bakışı, günümüzde kadın sorunları, kadına karşı şiddet, kadının eğitimi, annelik vurgusu ve örnek Müslüman kadınlar üzerinden Müslüman kadınların eğitimi ve dini hayatları ele alınmaktadır.

6. Aileye İlişkin Sorunlar İstişare Toplantısı

Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı tarafından 20-22 Aralık 2008 tarihlerinde gerçekleştirilen istişare nitelikli geniş katılımlı toplantıda ele alınan konuların kitaplaştırılmasından oluşmaktadır. Eserde aile hayatı, çocuk ve aileyi kuşatan tehditler ve boşanma konuları ve kadın sorunları ele alınmıştır.

7. Hz. Muhammed Niçin Çok Kadınlı Evlendi

Mustafa Sadık Vicdani'nin sohbetlerinin kitaplaştırılmasından oluşan eser, İslam'ın kadına bakışı ve Hz. Peygamberin birden fazla evliliğine yapılan eleştirilere cevap vermek üzere hazırlanmıştır.

8. Kadın ve Aileye Yönelik Çalışmalar (Ankara 2010)

Eser 2007-2009 yılları arasında Başkanlığımızın kadına yönelik yaptığı çalışmalarını ihtiva etmektedir.

9. İslam'a Giriş

Başkanlığımız, toplumun değişik kültür ve bilgi düzeyine sahip kesimlerine yönelik İslam'a Giriş adlı bir set hazırlamıştır. Ana Konulara Yeni Yaklaşımlar, Gençliğin İslam Bilgisi, Temel Esaslar ve Evrensel Mesajlar başlığı ile hazırlanan bu set kapsamında, özellikle Evrensel Mesajlar adlı eserde çağdaş sorunlar bağlamında İslam ve kadın konusuna geniş bir yer verilmiştir.² Bu eserde yer alan makalelerde Kur'an'da kadın, ailede erkeğin kavvam oluşu, kadının boşama hakkı, çok eşlilik, miras, şahitlik, kadının siyasi hayata katılımı, seçme ve seçilme hakkı, kadının çalışma hayatı ve örtünme konuları ele alınmaktadır. Kitapta İslam'ın kadın tasavvuru göz önüne alınarak, Kur'an ve hadisler perspektifinden kadının her şeyden önce birey olduğu gerçeği ön planda tutulmuş ve haklarının geliştirilmesini esas alan bir yaklaşım benimsenmiştir. Kadın hakları konusunda çağdaş yorumların da dile getirildiği söz konusu eserde, kadın ve erkeğin birlikte hayatın aktif öznesi olduğu gerçeği vurgulanmıştır.

Kadın konusunda hazırlanan müstakil kitap sayımızın yeterli olmadığını belirtmek isterim. Bundan sonraki süreçte kongreden elde edeceğimiz sonuçlar çerçevesinde eser sayımızı artırmak istiyoruz.

Ancak şunu ifade etmeliyim ki, Başkanlık olarak yayınlanmak üzere gönderilen kadın konulu eserlerde İslam'ın ruhuna ters düşen, kadını dışlayan, ikincil bir konuma iten

2 İslam'a Giriş, Evrensel Mesajlar, Ankara 2008, s.683-704.

yorumlar içeren ve bilimsel bir yaklaşımdan uzak olan eserleri gündemimize almıyoruz. Sadece kadın konulu yazı ve eserleri değil, Başkanlığımızın bütün eserlerini gerek Din İşleri Yüksek Kurulumuz gerekse yayın olarak biz, defalarca gözden geçiriyoruz. Bugüne kadar kurumun yayınlarında kadına bakışa ilişkin ciddi anlamda olumsuz bir tutumla karşılaşmadık ve eleştiri almadık.

Yayınlarımızda kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi; eğitim, kültür, sosyal ve ekonomik konumunun güçlendirilmesi, hak, fırsat ve imkânlardan adil biçimde yararlanması ve iyi bir eğitim alma imkânına sahip olması gibi hususlarda haklarının korunmasını dile getirmekteyiz. Üzülerek ifade edelim ki genel piyasa koşulları içerisinde hazırlanan eserlerde de kadın ve din konulu özgün çalışmaların sayısı arzu edilen seviyede değildir.

Kongre boyunca ele alınacak konular ve ortaya çıkacak sonuçlar, Kurumun kadın konusunda yapacağı yayınların ana çerçevesini belirlemede de etkili olacaktır.

B. SÜRELİ YAYINLARDA KADIN

Başkanlığımız biri üç aylık, diğerleri aylık olmak üzere dört dergi yayımlamaktadır. Başkanlık, süreli yayınları ile İslam'ın aydınlık ve evrensel mesajını, güncel olayları ve günümüz şartlarını dikkate alarak bilimsel ölçüler içerisinde halkımıza ve yurt dışındaki vatandaş ve soydaşlarımıza ulaştırmayı amaç edinmektedir.

1. Diyanet İlmî Dergi

Diyanet İlmî Dergi üç ayda bir yayımlanmaktadır. 1956 yılında yayın hayatına başlamıştır. Hakemli bir dergi olup, yayın hayatını sürdürmektedir. Derginin 47. cildi yayınlanmıştır.

2. Diyanet Aylık Dergi

Diyanet Aylık Dergi 1968 yılında yayın hayatına başlamıştır. Özgüveni yüksek, bilgi donanımı ile alanında uzman din görevlilerinin yetişmesinde, ayrıca merkezle taşra arasındaki iletişimin sağlanmasında önemli katkıları olan aylık dergi, her yıl kendini yenilemeye çalışmakta ve gündemli olarak yayın hayatına devam etmektedir. Aralık 2011 tarihi itibarıyla 251. sayısı neşredilmiş olacaktır.

3. Diyanet Avrupa Aylık Dergi

1999 yılında yayın hayatına başlamıştır. Ağırlıklı olarak yurt dışında yaşayan vatandaş ve soydaşlarımıza hitap etmektedir. Vatandaşlarımızın buldukları ülkelerde dini ve milli değerlerini koruyabilmeleri, yaşatabilmeleri ve buldukları topluma değer katan bireyler olarak kalabilmelerine yardımcı olmak üzere hazırlanmaktadır.

Diyanet Aylık Dergi ve Diyanet Avrupa Aylık Dergilerimizle birlikte son dört yıldan bu yana yılda dört adet ek verilmektedir. Her iki dergimizin 2007 yılı Mart sayısı ile birlikte

“Gelenek ve Hakikat arasında kadın”, 2008 yılı Mart sayısı ile birlikte de “Kadın Dindarlığı” konulu ekler yayınlanmıştır.

Söz konusu eklerde; “Kadın Sorunlarının Kaynağı Din Değildir, Cinsiyet Kültürü ve Kadın Sorunu, İslâm ve Kadın Yazıları Üzerine, İslâm’ın Işığında Kadın, Vahiy Sürecinde Kadın, Kur’an’da Özgür ve Sorumlu Bir Varlık Olarak Kadın, Kur’an’da Kadın Portrelerinden Kesitler, Müminlerin Bilge Annesi: Hz. Aîşe, Yen İçinde Kalmayan Kırık Kol, Dindarlığın Cinsiyetsizliği Üzerine, Kadın Dindarlığı, Kadın Dindarlığı ve Hakikatin Cinsiyeti, Kur’an’ın Kadına Mesajı, Kadın Dindarlığının Sosyolojik Yansımaları, Kadının Kendi Olması ve Kendini Bulması, Kadın Dindarlığı Algısal Bir Yanılgı mı, Yoksa Gerçeklik mi?, Kadın Dindarlığının Bilgi Boyutu, Hz. Âişe’den İslâm Aynasına Yansıyan Dindarlık” konularına yer verilmiştir.

Dergi eklerimizde, kadına yönelik olumsuz bir algı oluşturacak ifadeler bulunmamakta, kadına cinsiyet temelinde yaklaşımlar eleştirilmekte, kadın dindarlığının önemi ve bilgi boyutu dile getirilmekte, örnek kadın portrelerinden yola çıkılarak İslâm’ın kadına bakışı ele alınmaktadır.

Dergilerimizin gündem konuları toplumsal talep ve sorun odaklı hazırlanmaktadır. Özellikle kadın kimliği, hakları ve sorunları ve çözüm önerileri konularında eskiye oranla dergimizde daha fazla yer verilmektedir.

Diyanet Aylık Dergi’de 2003 yılı Nisan ayından itibaren, kadına ilgili konuların da ele alındığı “aile” başlıklı bir köşe açılmıştır. 2006, 2007, 2008, 2009 yıllarında süreli yayınlarımızda kadına yönelik yazılarda ciddi bir artış olmuştur. Diyanet Aylık Dergi’de son 7 yılda yayımlanan kadın ve aile merkezli makalelerin sayısı 200’ün üzerindedir.

Süreli yayınlarımızda bir “kadın bakışı” vardır. Başkanlığımızın Diyanet Aylık, Avrupa ve Çocuk dergilerinin yayın mutfağındaki çalışma arkadaşlarımızın çoğu hanımefendilerdir. Yine bu dergilerimizin koordinatörlüğü 15 yıldan bu yana hanımlar tarafından yürütülmektedir. Burada kendilerine teşekkür ediyorum.

Süreli yayınlarımızla ilgili her yıl düzenli olarak yaptığımız çok katılımlı istişare toplantılarına iştirak eden katılımcıların neredeyse yarısından fazlası da yine hanımefendilerden oluşmaktadır.

Yayınlarımızda kadın konusunda İslâm’ın temel ilke ve yaklaşımlarına ters düşen yazılara yer verilmemiştir. Savunmacı bir yaklaşımdan uzak kalmaya özen gösterilmiştir. Yerleşik kültürlerin, örf, âdet ve töre kaynaklı yanlış uygulamaların İslâm’a mal edilmesinin yanlışlığı pek çok vesile ile dile getirilmiştir.

Kimi zaman, bu alanda Müslüman toplumların düştükleri hatalara dikkat çekilmiş, Kur’an-ı Kerim’in gönderilişinin üzerinden 14 asır geçmiş olmasına rağmen, Müslümanların kadın hakları ve kız çocuklarına karşı izlenen ayrımcılık konusunda, hâlâ Yüce Yaratıcı’nın kınadığı bir konumda olmamız; kızlarına karşı son derece yakın, şefkatli

ve merhametli bir baba olan, kadınların dövülmesine, hor görülmesine, zorla evlendirilmesine ve geleneğin getirdiği haksız tutum ve davranışlara maruz kalmasına müsaade etmeyen Hz. Peygamberi yeterince örnek alamadığımızı ifade eden özeleştirilere yer verilmiştir.³

Yine kadın konulu yazılarda, kadının saygınlığını ve toplum içindeki konumunu güçlendirecek yazılara ağırlık verilmiştir. Kadın ve erkeği birbirinin karşıtı bir konuma düşürmeden, cinsiyet ayrımcılığına düşmeden ele almaya özen gösterilmiştir. Çünkü kadını özgürleştirme ve güçlendirme adına da olsa, kadını öz kimliğinden ve fitratından uzaklaştıran, erkekle kadını bir mücadele alanı haline getirmek isteyen ve aileden koparan düşünce ve anlayışlar, hem kadını, hem de 'meveddet ve rahmet üzerine inşa edilen' aile kurumunu yıpratmaktadır.

Esasen, erkek ve kadını cinsiyet temelli ele almanın doğru olmadığı kanaatini taşıdığımızdan, bu kongrenin adı da "Kadın Yayıncılığı" değil, "Kadın Konulu Dini Yayınlar" olarak belirledik.

Aynı şekilde aileyi, kadını sınırlayan bir bağıllık ve bağımlılık ilişkisi olarak gören bir anlayışa karşı, kadını aile içerisinde güçlendiren ve fitri bir değer olan aileyi koruyan bir anlayışla hareket etmeyi önemsemekteyiz.

4. Diyanet İlmî Dergi

Diyanet İlmî Dergi'de de kadın ve aile konuları akademik bir dil ve yöntemle ele alınmış, Hz. Hatice, Hz. Aişe, Zeyneb b.Cahş, Ümmü Habibe, Ümmü Seleme, Safiyye Bint Abdilmuttalib gibi şahsiyetler üzerinden kadın hakikati vurgulanmaya çalışılmıştır.

Yine "Hz. Peygamberin Kadınlara Tavrı, Hz. Peygamberin Kızlarıyla İletişimi, Hz. Peygamberin Ziyaret Ettiği Hanım" v.b. makaleler üzerinden, Hz. Peygamberin kadınlara karşı tutum ve davranışlarıyla ilgili örnek davranış modelleri sunulmuştur.

SONUÇ

Kadınlar yaşadıkları toplumun aynasıdır. Bir toplumun kadına bakışı, o toplumu anlamak ve geleceğini tahmin etmek için bize güçlü ipuçları verir. Ülkemizdeki kadın kitabiyatı da bize kadına bakışı ve kadın algısını resmetmesi açısından değerlidir.

Son yıllarda ülkemizde, kadınların maruz kaldığı töre ve namus cinayetleri, kadına yönelik şiddet, ayrımcılık, kız çocuklarının eğitimden yoksun bırakılması gibi sorunların temelinde sosyal, kültürel, ekonomik v.b. sebepler bulunmasına rağmen, zaman zaman bu sorunların dinden kaynaklandığı iddialarına karşı hep birlikte ortak bir tavır geliştirmeye ihtiyaç vardır.

3 Kadın ve Aile Yazıları, DİB Yayınları, Ankara 2011, s. 122.

Kadını ve haklarını savunma adına, kadını fitratından ve doğal kimliğinden uzaklaştıran yaklaşımlar da doğru değildir. Elbette kadın sorunlarını besleyen yayınlara karşı hep birlikte etkili yayınlarla karşılık vermemiz gerekmektedir. Ancak, son yüzyıl İslam âlimlerinin özellikle oryantalistlerin kadın konusundaki ön yargılarına cevap olarak ortaya koydukları eserler hikmetli bir reddiye oluşturamamıştır.

Kadın konusu aktüalitesini korumaya devam ettiği sürece, din ve kadın konulu tartışmalar ve yayınlar da ilgi görmeye devam edecektir. Ancak kadın konulu yayınlarda, kısır tartışmaların girdabına girmeden, metodik bir yaklaşıma, popülizm, ticari beklenti v.b. kaygılardan uzak duran bir anlayışa ve bilimsel bir üst bakışa ihtiyaç vardır. Bu üst bakışla kadın yayıncılığı ele alındığında, kadını ikinci plana iten, kadının onur ve haysiyetini zedeleyen eserler tartışma konusu olmayacaktır. Aksi takdirde objektiflikten uzak, savunmacı ve tepkisel bakış açılarını içeren eserlerle yüz yüze gelmeye devam edilecektir.

Kadın konulu nitelikli yayınların çoğaltılması için ilgili devlet kurumları yanında, sağduyu sahibi yazarlara, yayınevlerine ve kadın çalışmalarında bulunan sivil toplum kuruluşlarına da görev düşmektedir. Kuşkusuz toplumun değişik kesimleri, ortak sorunlar karşısında dayanışma ve işbirliği içerisinde bulunduğu sürece sorunlar azalacaktır.

Artık günümüzde, toplumsal sorunların zararı ilk ortaya çıktığı yerle sınırlı kalmakta, çözüme kavuşturulmadığı sürece adeta suya atılan taşın dalga dalga yayılması gibi tahribatını artırmaktadır.

Diyanet İşleri Başkanlığı olarak önümüzdeki süreçte kendi görev alanımızdan yola çıkarak, kadın sorunlarına ışık tutacak kitapların sayısını artırmayı hedefliyoruz. Yayınevleri ve siz kıymetli araştırmacı bilim insanlarının katkılarını bekliyoruz. Kadın ve aile konusundaki birikimlerinizi bizimle paylaşmanızı arzu ediyoruz. Tarih boyunca, güncel olduğu kadar, hassas olan bu konuda hep birlikte ortak bir duyarlılık oluşturabilir ve gerek devlet kurumları gerekse sivil inisiyatif birlikte hareket edebilirse bu alandaki sorunların giderek azalacağını düşünüyorum.

Ülkemizdeki yayıncı kuruluşlar, fuarlar ve benzeri etkinliklerle yeni ürünlerini okuyucu ile buluşturma ve yayıncılık alanındaki bilgi ve tecrübe birikimlerini paylaşma konusunda bir işbirliği içerisinde olmakla birlikte; özellikle dini yayıncılık yapan kuruluşların yayıncılık alanında ortak hassasiyetler oluşturma, işbirliğini geliştirme ve gerektiğinde ortak tavır belirleme hususunda yeterince birlikte hareket ettikleri söylenemez. Bu konuda yeni adımlar atmaya ihtiyaç vardır. Böyle bir organizeenin, kadın konulu yayınlar alanında da iyileşmeye zemin hazırlayacağı kanaatindeyim.

V. Dini Yayınlar Kongresinin, önümüzdeki süreçte yapılacak kadın konulu yayınların niteliğinin ve sayısının artmasına, buradan çıkan sonuçlar çerçevesinde kadın konulu yayınlarda objektiflik, gerçeklik ve bu alana ilişkin sorunların çözümüne katkı sağlayan kalıcı eserlere zemin oluşturmasını diliyorum.

Oturum Başkanı: Ben de çok teşekkür ediyorum tam vaktinde konuşmasını bitirdiği için kıymetli Dr. Yüksel Salman arkadaşımıza.

MÜZAKERECİLER

Oturum Başkanı- Şimdi, hemen müzakereleri başlatmak istiyorum ve müzakereci kardeşlerimizden de 5 dakika içinde müzakerelerini yapmalarını özellikle istirham edeceğim.

Dr. Melike Günyüz'ü ilk olarak müzakere için davet edeceğim.